

Köszöntő szavak egy jubileum elé

Az egyik legszebb filmbéli tavaszt idéző mondat Maciek Cybulski szájából hangzik el, amikor A *Hamu és gyémánt*ban azt mondja a szállodaportásnak, hogy „... és képzelje, az Ujazdowski fasoron már virágba borultak a gesztenyefák!” Újabb időkben úgy alakult, hogy amikor a Visztula mentén harsogva beköszönt a tavasz, itt a Duna partján a legújabb lengyel filmterméssel ünnepelünk. Így megy ez immár bő negyedszázada. 1992-ben még csupán a szürkén hangzó *lengyel filmnapok* elnevezéssel hívtuk fel a figyelmet az új lengyel filmekre, hogy aztán a következő esztendőben elindíthassuk útjára az első Lengyel Filmtavaszt, amelynek az akkor még a néhai Budapest Filmstúdió kezelésében működő Margit körüti Bem mozi adott otthont. A társrendező a Lengyel Intézet jogelődje, a Lengyel Tájékoztató és Kulturális Központ, valamint a Film Polski volt. A rendezvényt a rendszerváltás utáni helyzet hívta életre. Mint ismeretes, korábban a szocialista országok között államközi megállapodások szabályozták azt, hogy minden ország nézőihez rendszeresen eljussanak a társországok filmgyártásának legjobb alkotásai, ám ez a gyakorlat a rendszerváltozással megszűnt, ugyanakkor továbbra is megmaradt az igény az új lengyel filmekre.

Már az az első filmtavasza is kitűnően sikerült, neves vendégek jöttek el a filmhétre, Krzysztof Zanussi *A csendes érintést* hozta magával, Robert Glinski pedig a *Minden, ami a legfontosabb* című alkotását. Vajon lehet e ezt folytatni? Tartós lesz e az emberek kíváncsisága?- kérdeztük óvatosan, de azért bizakodva. A második filmtavasznak sikerült tartania a színvonalat. Rendeztünk egy tanácskozást is *Merre tart a Kelet-Közép - Európai filmművészet?* címmel. A beszélgetésen magyar részről mások mellett Kardos Ferenc és Mészáros Márta vett részt, lengyel részről pedig maga Andrzej Wajda, aki épp ekkortájt vitte színre a *Menyegzőt* a Nemzeti Színházban. Aztán teltek-múltak az évek, a Budapest Stúdió megszűnt, fesztivál átkerült a Művész moziba, a házigazda a Budapest Film lett, a Kulturális Központból megint Lengyel Intézet lett, a Lengyel Filmtavasza azonban a változó körülmények között is lépést tartott az idővel. Minden esztendőben bemutatott valami különlegességet, az egyik évben Kieslowski dokumentumfilmjeit szerkesztették programba, máskor a lódzi főiskola immáron klasszikus vizsgafilmjeiből nyújtottak át egy csokrot, s természetesen minden esztendőben itt láthattuk először az Gdyniai Film

Fesztivál díjazott versenyműveit. Az idők folyamán tanúi lehettünk jelentős alkotói életutak elindulásának és kibontakozásának. Malgorzata Szumowska, Dariusz Gajewski, Wojtek Smarzowski és mások műveire gondolok. Minden évben akadtak jó filmek, mindig eljöttek hozzánk neves rendezők és színészek Jerzy Stuhrtól Antoni Krauzeig, Andrzej Seweryntől Jan Kidawa Błońskiig, Eryk Lubosig, hogy csak néhány nevet említsek a tekintélyes névsorból.

Az élet úgy hozta, hogy akárcsak az első Lengyel Filmtavaszon, idén is Krzysztof Zanussi lesz a díszvendég. Talán nem egészen véletlenül. Pan Krzysztofon nem fog az idő, akkor is fáradhatatlan volt, most is az. Pedig nemsokára tiszteletet parancsoló kerek születésnapja lesz. Köszöntsük őt azzal, hogy éltesse a Jóisten és maradjon köztünk még nagyon sokáig.

Pörös Géza